σύστημα δεν μπορούν να υπερβαίνουν ούτε τα κατώτατα όρια εφοδιασμού, χωρίς τον οποίο θίγεται η δημόσια ασφάλεια του ενδιαφερόμενου κράτους ούτε τα όρια εκείνα παραγωγής που είναι αναγκαία, προκειμένου να διατηρηθεί η ικανότητα των εγκαταστάσεων του διυλιστηρίου σε περίπτωση κρίσης και προκειμένου να είναι δυνατή η συνεχής μετατροπή του πετρελαίου για την παράδοση του οποίου το ενδιαφερόμενο κράτος συνήψε μακροπρόθεσμες συμβάσεις.

Mackenzie Stuart Koopmans Bahlmann Galmot

Pescatore O'Keeffe Bosco Due Everling

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Ιουλίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

D. Louterman

υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η Campus Oil Limited και πέντε ακόμη εταιρίες που εμπορεύονται προϊόντα διύλισης πετρελαίου στην Ιρλανδία, άσκησαν την 1η Σεπτεμβρίου 1982 ενώπιον του High Court της Ιρλανδίας, προσφυγή κατά του Υπουργού Βιομηχανίας και Ενεργείας, του Ιρλανδικού Δημοσίου, του Attorney General και της Irish National Petroleum Corporation Limited προσφυγή, με την οποία ζητούν να αναγνωριστεί ότι το Fuels (Control of Supplies) Order του 1982 (Statutory Instrument αριθ. 280 του 1982) είναι ασυμβίβαστο με τα άρθρα 30 και 31 της Συνθήκης ΕΟΚ και επομένως άκυρο. Ζητούν επίσης την έκδοση προσωρινής διαταγής για τη μη εκτέλεση εκ μέρους των καθών του Order μέχρις ότου εκδοθεί οριστική απόφαση.

Στις 9 Δεκεμβρίου 1982, και παρά τις αντιρρήσεις που προέβαλαν οι καθών ότι η δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης

1 — Μετάφραση από τα αγγλικά.

παραπομπή ενώπιον του Δικαστηρίου είναι πρόωρη, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη αποδειχθεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου τα πραγματικά περιστατικά, το Court αποφάσισε ότι ήταν ανάγκη να δοθεί απάντηση σε δύο ερωτήματα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση της απόφασής του στην υπό κρίση υπόθεση. Οι διάδικοι συμφωνούν ως προς έναν περιορισμένο αριθμό πραγματικών περιστατικών που απαριθμούνται σε δήλωση, ενώ το Court διέταξε στην αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης να συμπεριληφθούν και τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά καθώς και άλλα συγκεκριμένα έγγραφα. Μετά την παρέλευση της προβλεπόμενης προθεσμίας για την άσκηση έφεσης κατά της διαταγής του δικαστή που παρήλθε άπρακτη, η αίτηση που περιελάμβανε και τα εν λόγω έγγραφα υποβλήθηκε στο Δικαστήριο στις 31 Μαρτίου 1983. Στην αίτηση αναφέρεται ότι τα αποδεικτικά μέσα και τα επιχειρήματα ως προς τα ζητήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο της υπό κρίση δίκης δεν έχουν ακόμη εξεταστεί.

Τα ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

«1. Έχουν τα άρθρα 30 και 31 της Συνθήκης ΕΟΚ την έννοια ότι εφαρμόζονται σε σύστημα όπως αυτό που θεσπίστηκε με το "Fuels (Control of Supplies) Order" του 1982 (εφεξής αποκαλούμενο το "Order του 1982", κατά το μέτρο που το σύστημα αυτό επιβάλλει στους εισαγωγείς προϊόντων πετρελαίου σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (στη συγκεκριμένη περίπτωση στην Ιρλανδία) την υποχρέωση να αγοράζουν από κρατικό διυλιστήριο πετρελαίου μέχρι το 35 % των αναγκών τους σε έλαια από πετρέλαιο;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα έχουν οι όροι "δημόσια τάξη" ή "δημόσια ασφάλεια" του άρθρου 36 της προαναφερθείσας Συνθήκης, σε σχέση με το σύστημα που καθιέρωσε το Order του 1982, την έννοια ότι

α) σύστημα, όπως το προπεριγραφέν, εξαιρείται, δυνάμει του άρθρου 36 της Συνθήκης, από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 30 ώς 34 της Συνθήκης, ή

β) τέτοιο σύστημα μπορεί να εξαιρεθεί από την εφαρμογή των διατάξεων αυτών υπό ορισμένες περιστάσεις και, αν ναι, υπό ποιες περιστάσεις;»

Το Order του 1982 που εξέδωσε στις 25 Αυγούστου 1982 ο Υπουργός και αντικαταστάθηκε από άλλο Order που εκδόθηκε την 1η Ιανουαρίου 1983 και που εξακολουθεί να ισχύει θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 3 των Fuels (Control of Supplies) Acts του 1971 και 1982. Το άρθρο 3 του τροποποιημένου Act παρέχει στον Υπουργό την εξουσία να ρυθμίζει ή να ελέγχει την αγορά, τον εφοδιασμό, τη διανομή ή την εμπορία των καυσίμων, καθώς και τον έλεγχο, ρύθμιση, περιορισμό ή απαγόρευση της εισαγωγής ή εξαγωγής τους όταν η κυβέρνηση με Order που θεσπίζει δυνάμει του άρθρου 2 του Act κρίνει ότι για λόγους κοινού συμφέροντος απαιτείται ο εκ μέρους του Υπουργού έλεγχος για λογαριασμό του Δημοσίου. Το άρθρο 2 του Order ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα· αρχικά προβλεπόταν για έξι μήνες, αλλά δυνάμει του Act του 1982 μπορεί να ισχύει για δώδεκα μήνες, ενώ ενδέχεται να παρατείνεται η ισχύς του με «Order περί παρατάσεως». Από το 1979 εκδίδονται Order περί παρατάσεως δυνάμει του άρθρου 2.

Τα Orders του 1982 και 1983 που θεσπίστηκαν δυνάμει του άρθρου 3 του Act συνεπάγονται γενικά τα ίδια αποτελέσματα. Υποχρεώνουν όλα τα πρόσωπα που εισάγουν ορισμένα συγκεκριμένα προϊόντα πετρελαίου στην Ιρλανδία να αγοράζουν ένα ποσοστό των αναγκών τους σε προϊόντα από την Irish National Petroleum

Corporation Limited («INPC») κρατική εταιρία που εκμεταλλεύεται το μοναδικό διυλιστήριο πετρελαίου της Ιρλανδίας, στο Whitegate της κομητείας Cork. Το ποσοστό των αναγκών σε προϊόντα που πρέπει να αγοραστεί από την INPC ισούται με το ποσοστό των συνολικών αναγκών σε προϊόντα του ενδιαφερόμενου προσώπου για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που καλύπτει η παραγωγή του διυλιστηρίου του Whitegate διά των συνολικών αναγκών σε προϊόντα όλων των προσώπων στα οποία εφαρμόζεται το Order κατά το αυτό χρονικό διάστημα, υπό την επιφύλαξη ότι η ποσότητα που πρέπει να αγοράζεται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 35 % των συνολικών αναγκών του προσώπου σε όλα τα είδη ελαίου από πετρέλαιο και το 40 % των συνολικών αναγκών του σε ειδικό τύπο ελαίου από πετρέλαιο. Η τιμή του προς αγορά πετρελαίου καθορίζεται από τον Υπουργό και πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται η INPC σε σχέση με την αγορά του ακατέργαστου πετρελαίου, τη μεταφορά, την εναποθήκευση, τη μεταποίηση και την εκμετάλλευση του διυλιστηρίου, συμπεριλαμβανομένου του κέρδους ή της ζημίας που συνεπάγεται η πώληση προϊόντων πετρελαίου από τη διακύμανση των τιμών συναλλάγματος. Σύμφωνα με τη Διάταξη περί παραπομπής τα πρόσθετα έξοδα στα οποία υποβάλλονται οι φέροντες την υποχρέωση αγοράς μπορούν να καλυφθούν με αύξηση των τιμών πώλησής τους· για τις εταιρίες που υπόκεινται στη νομοθεσία περί ελέγχου τιμών υπάρχει σχετική πρόβλεψη με Orders που εκδίδει περιοδικά ο Υπουργός Εμπορίου και Τουρισμού. Έτσι, ο πελάτης οφείλει να φέρει τα πρόσθετα έξοδα.

Η Διάταξη περί παραπομπής αναφέρει ότι η INPC ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1979, προκειμένου να ενισχύσει την ασφάλεια του εφοδιασμού της Ιρλανδίας σε πετρέλαιο. Για το σκοπό αυτό η INPC συνήψε συμβάσεις ορισμένου χρόνου για την προμήθεια αργού πετρελαίου με διάφορες κρατικές εταιρίες πετρελαίου, ενώ το 1981 κάλυπτε το 10 % περίπου των ιρλανδικών αναγκών σε πετρέλαιο. Το αργό πετρέλαιο που αγόραζε η INPC διυλιζόταν στο διυλιστήριο του Whitegate στην Ιρλανδία ή σε διυλιστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το διυλιστήριο του Whitegate που ιδρύθηκε πριν από 20 και πλέον έτη ανήκε αρχικά στην Irish Refinery Company Limited — μοναδικοί μέτοχοι της οποίας ήταν τέσσερις μεγάλες εταιρίες πετρελαίου — η οποία και το εκμεταλλευόταν. Αρχικά το διυλιστήριο κάλυπτε σχεδόν όλες τις ανάγκες του Δημοσίου, αλλά λόγω αυξημένης ζήτησης το ποσοστό εφοδιασμού κατήλθε στο 50 % των συνολικών αναγκών. Το 1981, οι τέσσερις εταιρίες πετρελαίου που είχαν στην κυριότητά τους την Irish Refinery Company Limited ενημέρωσαν τον Υπουργό Βιομηχανίας και Ενεργείας σχετικά με την πρόθεσή τους να θέσουν τέρμα στη λειτουργία του διυλιστηρίου του Whitegate. Φαίνεται ότι η ιρλανδική κυβέρνηση επιδίωξε να πείσει τις εν λόγω εταιρίες να συνεχίσουν την εκμετάλλευση του Whitegate. Επειδή δεν το κατόρθωσε και προκειμένου να συνεχιστεί η λειτουργία του διυλιστηρίου για την ασφάλεια του εφοδιασμού, η ιρλανδική κυβέρνηση αγόρασε μέσω της INPC το σύνολο των μετοχών της Irish Refinery Company Limited. Είναι γεγονός ότι, αν η κυβέρνηση δεν το έπραττε, το διυλιστήριο θα είχε κλείσει και όλος ο εφοδιασμός θα έπρεπε να διενεργείται εκτός Ιρλανδίας.

Αφού επιδίωξε χωρίς να το κατορθώσει την επίτευξη συμφωνίας σε παραδεκτή βάση για την πώληση των προϊόντων διύλισης στις ασκούσες εμπορία εταιρίες πετρελαίου (που φαίνεται ότι δεν επιθυμούσαν στην πραγματικότητα την αγορά από το διυλιστήριο), ο Υπουργός εξέδωσε τα εν λόγω

Orders για να διασφαλίσει τη λειτουργία του διυλιστηρίου του Whitegate και τη διάθεση των προϊόντων του.

Οι προσφεύγουσες στην κύρια δίκη είναι εταιρίες με έδρα την Ιρλανδία που συνέστησαν εμπορική ένωση με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των εμπόρων προϊόντων πετρελαίου, το κεφάλαιο των οποίων είναι ιρλανδικό και ασκούν τις εμπορικές τους δραστηριότητες αποκλειστικά ή κυρίως στην ιρλανδική αγορά. Σύμφωνα με τη Διάταξη περί παραπομπής, καλύπτουν το 14 % περίπου της ιρλανδικής αγοράς βενζίνης και κάπως υψηλότερο ποσοστό της αγοράς των άλλων προϊόντων πετρελαίου. Το υπόλοιπο της ιρλανδικής αγοράς καλύπτουν μάλλον αποκλειστικά εταιρίες που ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους. Σε σύγκριση με τους τελευταίους, οι προσφεύγουσες είναι σχετικά μικρές εταιρίες.

Το εν λόγω Order έχει ως αποτέλεσμα λοιπόν ότι οι έμποροι πετρελαίου πρέπει να αγοράζουν ποσοστό των αναγκών τους σε προϊόντα που καθορίζουν οι ιρλανδικές αρχές, παρόλον ότι υπόκειται σε ανώτατο όριο, και οφείλουν να καταβάλουν την τιμή που καθορίζεται ακόμη και αν είναι μεγαλύτερη από την τρέχουσα τιμή στην ελεύθερη αγορά.

Η ιρλανδική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 30 έχει ως προορισμό να παρεμποδίζει οιαδήποτε διάκριση που αποσκοπεί στην προστασία των εγχώριων προϊόντων από τις εισαγωγές· δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν υφίσταται εγχώρια πηγή αργού πετρελαίου στην Ιρλανδία, το χειρότερο που μπορεί να συμβεί είναι ότι κάποια ποσότητα πετρελαίου, που θα ήταν δυνατό να έχει εισαχθεί διυλισμένο, να πρέπει να εισαχθεί ως αργό πετρέλαιο και να αγοραστεί αφού διυλιστεί στην Ιρλανδία.

Το επιχείρημα αυτό περιορίζει υπερβολικά το άρθρο 30. Στην υπόθεση 8/74, *Procureur du Roi* κατά *Dassonville*, ECR 1974, σ. 837, σκέψη 5, ο εκ μέρους του Δικαστηρίου ορισμός των μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος δεν περιορίζεται σε ό,τι συνεπάγεται διάκριση ή προστατευτισμό. Εκείνο που ενδιαφέρει είναι αν το μέτρο είναι ικανό να παρεμβάλει εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Επ' αυτού, το ιρλανδικό Order είναι σαφώς ικανό να παρεμβάλει εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Εν πάση περιπτώσει, εισάγει διάκριση στο μέτρο που υποχρεώνει τους εμπόρους να αγοράζουν ποσοστό των αναγκών τους σε προϊόντα από εγχώριο διυλιστήριο σε τιμή που καθορίζουν οι αρχές.

Πάντως, γίνεται επίκληση και του μέρους εκείνου της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση 120/78, *Rewe* κατά *Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, ECR 1979, σ. 649, το οποίο αναγνωρίζει ότι «τα εντός της Κοινότητας εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία που οφείλονται στις διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών που αφορούν την εμπορία των εν λόγω προϊόντων οφείλουν να γίνονται δεκτά στο βαθμό που οι διατάξεις αυτές ενδέχεται να αναγνωρίζονται ότι είναι αναγκαίες για την ικανοποίηση επιτακτικών αναγκών που αφορούν ειδικότερα την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων, την προστασία της δημόσιας υγείας, την ευθύτητα των εμπορικών συναλλαγών και την προστασία των καταναλωτών».

Η ιρλανδική κυβέρνηση υποστήριξε ότι με τον τρόπο αυτό το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι υφίστανται εξαιρέσεις του άρθρου 30 εκτός από εκείνες που καθιερώνει το άρθρο 36. Η διατήρηση μιας κρατικής ικανότητας διύλισης, «ζωτικού στοιχείου της χώρας», η διατήρηση της οποίας αποτελεί ανάγκη ανεξάρτητα και πάνω από κάθε συνήθη οικονομικό παράγοντα είναι ικανή να αποτελέσει εξαίρεση.

Το μέρος όμως αυτό της απόφασης του Δικαστηρίου περιλαμβάνεται σε μια σκέψη

που αφορά συγκεκριμένη κατάσταση για την οποία δεν υφίστανται κοινοί κανόνες ρύθμισης της παραγωγής και εμπορίας του εν λόγω προϊόντος και τα εμπόδια της οποίας οφείλονται σε διαφορές μεταξύ εθνικών νομοθεσιών. Οι νομικοί αυτοί χαρακτηρισμοί απαριθμούνται εκ νέου με σαφήνεια στη σκέψη 25 της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση 16/83, *Prantl* (Συλλογή 1984; σ. 1327). Η κατάσταση στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι διαφορετική. Υφίσταται εκτεταμένο σύνολο οδηγιών και αποφάσεων που εξέδωσε η Κοινότητα σε θέματα εφοδιασμού πετρελαίου [1], ενώ τα σχετικά εμπόδια δεν οφείλονται απλώς και μόνο στις διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών. Εν πάση περιπτώσει, δεν νομίζω ότι στον κατάλογο των επιτακτικών αναγκών που προσδιορίζονται στο εν λόγω μέρος της απόφασης, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι ο κατάλογος αυτός δεν είναι διεξοδικός, θα μπορούσε να προστεθεί άμεσος περιορισμός των πηγών εφοδιασμού και υποχρέωση που συνδέεται με την τιμή, έστω και για τόσο σημαντικό προϊόν όπως είναι το πετρέλαιο.

Αλλ' ούτε και το άρθρο 31, το δεύτερο άρθρο που μνημονεύεται στη Διάταξη περί παραπομπής, φαίνεται ότι συνιστά διάταξη που έχει κάποια σχέση με την παρούσα υπόθεση. Όπως διευκρινίστηκε στην υπόθεση 7/61, *Επιτροπή* κατά *Ιταλίας*, ECR 1961, σ. 317, καθώς και με την υπόθεση 13/68, *Salgoil* κατά *Ιταλίας*, ECR 1968, σ. 453, πρόκειται για Standstill διάταξη ρήτρα ακινητοποίησης με μεταβατικό χαρακτήρα. Δεδομένου ότι από την 1η Ιανουαρίου 1975 το αργότερο, δυνάμει του άρθρου 42 της Πράξης Προσχώρησης της Ιρλανδίας, όλα τα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος έπρεπε να καταργηθούν, άρχισε να ισχύει η γενική απαγόρευση του άρθρου 30.

Κατ' εμέ, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα σε σχέση με το άρθρο 30, χωρίς καμία αναφορά προς το άρθρο 36, είναι καταφατική.

Ο εκπρόσωπος της ιρλανδικής κυβέρνησης και της INPC υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο δεν πρέπει να αποφανθεί επί του υποβληθέντος δεύτερου ερωτήματος, κυρίως επειδή δεν έχουν αποδειχθεί τα πραγματικά περιστατικά. Κατ' εμέ, ο ισχυρισμός αυτός είναι απαράδεκτος. Το πρώτο σκέλος του ερωτήματος έχει ως σκοπό να διευκρινιστεί αν το θεσπισθέν σύστημα δικαιολογείται per se από λόγους «δημόσιας τάξης» ή «δημόσιας ασφαλείας» κατά την έννοια του άρθρου 36· το δεύτερο, σε περίπτωση που η απάντηση στο πρώτο σκέλος είναι αρνητική, αποσκοπεί στη διευκρίνιση των στοιχείων εκείνων που το εθνικό δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη του, προκειμένου να αποφασίσει αν το σύστημα που καθιερώθηκε και εφαρμόζεται δικαιολογείται πράγματι από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφαλείας. Η μη εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών περιορίζει τη δυνατότητα επακριβούς απάντησης επί του ερωτήματος, στην προκειμένη όμως περίπτωση υπάρχει σαφής δήλωση σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που έλαβαν χώρα που αρκεί για να επιτρέψει στο Δικαστήριο να παράσχει τις κατευθύνσεις του απαντώντας στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν. Κατ' εμέ, ο εθνικός δικαστής είχε το δικαίωμα να παραπέμψει το δεύτερο ερώτημα με τον τρόπο και κατά το στάδιο που το έπραξε.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, η ιρλανδική κυβέρνηση και η INPC αφενός και οι προσφεύγουσες στην κύρια δίκη και η Επιτροπή αφετέρου υποστηρίζουν σθεναρά πολύ αντίθετες απόψεις.

1 — Οδηγία του Συμβουλίου 68/414/ΕΟΚ της 20. 12. 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 39), οδηγία του Συμβουλίου 72/425/ΕΟΚ της 19. 12. 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 49) και οδηγία του Συμβουλίου 73/238/ΕΟΚ της 24. 7. 1973 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 53), και απόφαση του Συμβουλίου 68/416/ΕΟΚ της 20. 12. 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 37), απόφαση του Συμβουλίου 77/186/ΕΟΚ της 14. 2. 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 114, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου 79/879/ΕΟΚ της 22. 10. 1979, ΕΕ ειδ. έκδ. 12/003, σ. 31), απόφαση του Συμβουλίου 77/706/ΕΟΚ της 7. 11. 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 126), απόφαση της Επιτροπής 78/890/ΕΟΚ της 28. 9. 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 10/001, σ. 167) και απόφαση της Επιτροπής 79/639/ΕΟΚ της 15. 6. 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/002, σ. 13).

Οι πρώτες υποστηρίζουν ότι η υποχρέωση αγοράς σε καθορισμένες τιμές για την κάλυψη των εξόδων της INPC δικαιολογείται απόλυτα από λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφαλείας, η οποία, υποστηρίζουν, εμπίπτει εξ ολοκλήρου στην αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων. Η υποχρέωση δικαιολογείται ως τμήμα μιας ζωτικής σημασίας διαδικασίας για τη διατήρηση της ασφαλείας σε εφοδιασμό πετρελαίου. Συναφώς, η Ιρλανδία ευρίσκεται σε ευπαθή κατάσταση ειδικά σε περίοδο οξείας έλλειψης αργού πετρελαίου ή σε ενδεχόμενο πολιτικής κρίσης, δεδομένου ότι είναι αδέσμευτη χώρα και συγκεκριμένα δεν είναι μέλος του NATO· εξαρτάται υπερβολικά από το πετρέλαιο ως πηγή ενεργείας, εφόσον δεν διαθέτει εγχώριο αργό πετρέλαιο· εξαρτάται επίσης κατά πολύ από το Ηνωμένο Βασίλειο και τις μεγάλες εταιρίες πετρελαίων που έχουν την έδρα τους εκεί· αντιμετώπισε δυσχέρειες στη διατήρηση αποθεμάτων πετρελαίου και αν δεν είχε διασώσει το διυλιστήριο του Whitegate, δεν θα υπήρχε διυλιστήριο στην Ιρλανδία· μετά το 1981, οι μεγάλες εταιρίες πετρελαίων δεν θα αγόραζαν πετρέλαιο από το Whitegate, αν δεν έφεραν τη σχετική υποχρέωση δυνάμει διατάξεων που αντιμετωπίζουν με δίκαιο τρόπο όλες τις εταιρίες. Ό,τι επράχθη σε καμιά περίπτωση δεν έχει οικονομικό χαρακτήρα και εν πάση περιπτώσει αποτελεί προσωρινή διευθέτηση η οποία πρόκειται να τροποποιηθεί μόλις καταστεί δυνατή η επίτευξη άλλων ρυθμίσεων.

Αντιθέτως, η Επιτροπή και οι προσφεύγουσες στην κύρια δίκη υποστηρίζουν ότι όλα αυτά δεν συνιστούν τίποτε άλλο παρά περιορισμό με οικονομικό χαρακτήρα που επιβλήθηκε για οικονομικούς λόγους.

Είναι άσχετο με τη δημόσια τάξη η δημόσια ασφάλεια. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι πρόκειται για σχέδιο που επιδιώκει να εξασφαλίζει ότι το μεταφερόμενο στην Ιρλανδία αργό πετρέλαιο προς διύλιση (πράγμα το οποίο η ιρλανδική κυβέρνηση δικαιούται απόλυτα να πράξει) θα διατίθεται χωρίς οικονομική απώλεια χάρη στην επιβολή υποχρέωσης αγοράς (που η ιρλανδική κυβέρνηση δεν δικαιούται να πράξει σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τη Συνθήκη). Αλλ' ακόμη και αν υποτεθεί ότι η δημόσια τάξη και η δημόσια ασφάλεια είναι δυνατό να δικαιολογήσουν περιορισμούς στις εισαγωγές των προϊόντων πετρελαίου, η ιρλανδική κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι συντρέχει περίπτωση απειλής της δημόσιας ασφαλείας από προϊόντα που δεν προέρχονται από το Whitegate. Επιπλέον, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εν λόγω υποχρέωση αγοράς δεν είναι δυνατό να αποφύγει ή να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά μια επαπειλούμενη έλλειψη εφοδιασμού σε καύσιμα. Εκείνο που προκαλεί την κρίση είναι η έλλειψη αργού πετρελαίου και το γεγονός ότι απλώς διατίθεται διυλιστήριο δεν εξυπηρετεί, ιδίως λόγω του ότι στην Κοινότητα υπάρχει υπερβολική ικανότητα διύλισης. Η πραγματική λύση συνίσταται στη διατήρηση κατάλληλων αποθεμάτων σύμφωνα και με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κοινοτικές οδηγίες σε συνδυασμό με μακροπρόθεσμες συμβάσεις εφοδιασμού σε αργό πετρέλαιο, το οποίο κάλλιστα μπορεί να διυλιθεί σε άλλα μέρη της κοινής αγοράς.

Ο εκπρόσωπος της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο παρενέβη, υποστηρίζει ότι, αν και οι παρεκκλίσεις από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων πρέπει να ερμηνεύονται στενά, δεν είναι δυνατόν να ερμηνεύονται έτσι, ώστε να καθίστανται άνευ αποτελέσματος. Πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ της προώθησης της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της προστασίας των νόμιμων και θεμελιωδών συμφερόντων του κράτους. Παρόλον ότι οικονομικά συμφέροντα μπορούν να προστατεύονται σύμφωνα με το άρθρο 36, δεν

πρέπει πάντως να ενέχουν διάκριση ή να οδηγούν σε συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου. Η δημόσια ασφάλεια είναι αρκετά ευρεία έννοια ώστε να καλύπτει τη διατήρηση των βασικών δημόσιων υπηρεσιών ή να επιτρέπει ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία της ζωής του κράτους.

Κατ' εμέ, τα ζητήματα που εγείρει η παρούσα υπόθεση περισσότερο ίσως από οιαδήποτε άλλη, απεικονίζουν τη σημασία τριών αρχών που από μακρού έχει τονίσει το Δικαστήριο· ότι η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών και μέτρων ισοδύναμου αποτελέσματος ευρίσκεται στο επίκεντρο αυτού που η Κοινότητα επιδιώκει την πραγματοποίηση· ότι οι παρεκκλίσεις από το άρθρο 36 δεν πρέπει εν πάση περιπτώσει να έχουν ευρύ περιεχόμενο· και ότι οι εν λόγω παρεκκλίσεις δεν πρέπει να προβάλλονται για να δικαιολογήσουν περιορισμούς οικονομικής φύσης, αλλ' ότι πρέπει να συντρέχει κάποια άλλη δικαιολογία. Η τελευταία νομίζω ότι προκύπτει ανεξάρτητα από τη δεύτερη πρόταση του άρθρου 36 που όμως την υπογραμμίζει. Συνεπώς, σε καμία περίπτωση τα κράτη μέλη δεν μπορούν να δικαιολογήσουν, υπό το πρόσχημα της δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφαλείας, αυτό που σε τελευταία ανάλυση συνιστά προστασία ενός κατά βάση οικονομικού συμφέροντος. Όπως προκύπτει από την υπόθεση 238/82 *Duphar* κατά *Κάτω Χωρών* (απόφαση της 7. 2. 1984 που δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στη Συλλογή), ένας «πρωταρχικός σκοπός που αφορά τον προϋπολογισμό» δεν δικαιολογείται από το άρθρο 36.

Ήδη οι περιορισμοί επί των εισαγωγών, που σύμφωνα με το άρθρο 36 εξαιρούνται από την απαγόρευση που περιέχει το άρθρο 30, αναπόφευκτα γεννώνται μέσα σε ένα οικονομικό περιβάλλον, διότι διαφορετικά δεν είναι δυνατό να εμπίπτουν στο άρθρο 30 κατά πρώτον λόγο. Το πλέον έκδηλο παράδειγμα αποτελεί ότι στο άρθρο 36 εμπίπτουν μέτρα που δικαιολογεί η προστασία της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Η προστασία της εν λόγω ιδιοκτησίας έχει μεγάλη οικονομική σημασία, ενώ συγχρόνως ενδέχεται να δικαιολογείται από μη οικονομικούς λόγους, όπως το πλεονέκτημα της ενθάρρυνσης των εφευρέσεων με την αποφυγή σύγχυσης μεταξύ των εμπορευμάτων και την πρόληψη της υποκλοπής πνευματικής εργασίας. Αυτό πάντως δεν αποτελεί μεμονωμένο παράδειγμα. Εξίσου δυνατό είναι να υφίστανται και άλλες εξαιρέσεις, των οποίων η επίκληση είναι εφικτή ενόσω δεν «θεωρούνται ότι εξυπηρετούν οικονομικούς σκοπούς», για να υιοθετήσω την επιτυχή έκφραση του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 64/221 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1964 (OJ, English Special Edition 1963-1964, σ. 117).

Η υποχρέωση αγοράς ποσοστού των αναγκών σε πετρέλαιο σε καθορισμένη τιμή σαφώς έχει συνέπειες οικονομικής φύσης και συνιστά μέτρο ισοδύναμου με ποσοτικό περιορισμό αποτελέσματος. Αν για λόγους προστατευτισμού θεσπιζόταν στην πραγματικότητα «για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών», σαφώς δεν θα ενέπιπτε στο άρθρο 36 και θα απαγορευόταν.

Ήδη στις μέρες μας, η πρόβλεψη ενδεδειγμένων ποσοτήτων πετρελαίου πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της ευημερίας του κράτους, όσον αφορά τη διατήρηση των θεμελιωδών υπηρεσιών και εφοδίων. Αποτελεί θεμελιώδες και έννομο συμφέρον του κράτους να προστατεύει τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο, το οποίο δεν έχει υποκατάστατα για ορισμένους σκοπούς και για το λόγο αυτό μπορεί να διαφέρει από τα άλλα προϊόντα που αναφέρθηκαν.

Στην παρούσα υπόθεση συζητήθηκε πολύ το αν μέτρα που λαμβάνει το κράτος προς

προστασία του εφοδιασμού του σε πετρέλαιο είναι δυνατόν να εμπίπτουν στην έννοια της «δημόσιας τάξης» ή «δημόσιας ασφαλείας». Από τις δύο έννοιες η «δημόσια τάξη» φαίνεται ότι είναι ευρύτερη, περιλαμβάνοντας θεμελιώδη δικαιώματα του κράτους, ώστε να καλύπτει, όπως στην υπόθεση 7/78, *Regina*, κατά *Thompson*, ECR 1978, σ. 2247, την προστασία του δικαιώματος για κοπή νομισμάτων.

Η «δημόσια ασφάλεια» δεν περιορίζεται σαφώς στην εξωτερική στρατιωτική ασφάλεια, η οποία σε μεγάλο βαθμό διέπεται από τα άρθρα 223 ώς 225 της Συνθήκης, των οποίων δεν γίνεται επίκληση στην παρούσα περίπτωση. Αλλ' ούτε κατ' εμέ περιορίζεται στην εσωτερική ασφάλεια, υπό την έννοια της διατήρησης της δημόσιας τάξης, εφόσον δεν εμπίπτει στην περίπτωση «σοβαρής εσωτερικής διαταραχής της δημοσίας τάξεως» που ρυθμίζει το άρθρο 224, μολονότι ενδέχεται να εμπίπτει σ' αυτό. Η διατήρηση βασικής ποσότητας πετρελαίου είναι κατ' εμέ δυνατό να εμπίπτει στην έννοια της «δημόσιας ασφαλείας» στο βαθμό που είναι ζωτική για τη σταθερότητα και τη συνοχή της ζωής ενός σύγχρονου κράτους. Αν δεν ήμουν της άποψης αυτής, θα συνεπέρανα ότι είναι δυνατό να εμπίπτει στην έννοια της «δημόσιας τάξης».

Πάντως, το σημείο αυτό είναι απλώς η αφετηρία του ζητήματος. Αν οι εν λόγω περιορισμοί που αφορούν την εισαγωγή πετρελαίου μπορούν, όπως πιστεύω, να δικαιολογηθούν από λόγους προστασίας της δημόσιας ασφαλείας ή δημόσιας τάξης, οι συγκεκριμένοι περιορισμοί δικαιολογούνται υπό την έννοια αυτή; Η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα περιλαμβάνει την εξέταση των επικαλούμενων λόγων, της αναγκαιότητας και του αποτελέσματος των επιβληθέντων ποσοτικών περιορισμών και περιορισμών επί της τιμής. Για το λόγο και μόνο αυτό είναι αδύνατο να δοθεί θετική απάντηση στο ερώτημα 2, υπό α), εξετάζοντας απλώς και μόνο το κείμενο του Order. Αν η απάντηση που έπρεπε να δοθεί στο ερώτημα στηριζόταν στο Order και στα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά, δεν θα είχα πειστεί ότι οι εν λόγω περιορισμοί αποδείχθηκε ότι ήταν δικαιολογημένοι. Πάντως, κατ' εμέ, θα ήταν εσφαλμένο στο παρόν στάδιο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα με βάση μόνο τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά. Το δικαστήριο διευκρίνισε ότι ούτε εξέτασε τα αποδεικτικά μέσα ούτε άκουσε όλα τα επιχειρήματα των διαδίκων, νομίζω δε ότι οι καθών δικαιούνται σε πλήρη διευκρίνιση του θέματος προτού εκδοθεί οριστική απόφαση.

Εκείνο που αντιλαμβάνομαι ότι ζητεί ο εθνικός δικαστής (αν το ερώτημα 2, υπό στοιχείο α, δεν μπορεί να λάβει περαιτέρω απάντηση), είναι να του δοθεί μια κατεύθυνση ως προς το ποιους παράγοντες πρέπει να λάβει υπόψη του.

Καταρχάς, είναι σαφές ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποδείξουν ότι, με βάση τις τρεις αρχές που έχω ήδη αναφέρει, οι ειδικοί περιορισμοί ήταν δικαιολογημένοι και αυτό δεν είναι εύκολη υπόθεση. Αντίθετα με όσα υποστήριξε ο εκπρόσωπος της ιρλανδικής κυβέρνησης, το απλό γεγονός ότι η κυβέρνηση διέθετε την ευχέρεια να αποφασίσει τη θέσπιση των εν λόγω ειδικών μέτρων δεν αποδεικνύει τη δικαιολογία αυτή.

Για τη θέσπιση ενός τέτοιου μέτρου πρέπει να μη ληφθούν υπόψη οιαδήποτε προκύπτοντα οικονομικά οφέλη όσο επιθυμητά και αν ενδέχεται να είναι. Έτσι, η προστασία της απασχόλησης, οιαδήποτε βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών ή οικονο-

μική απόδοση, η επιθυμία διατήρησης σε λειτουργία εγχώριας διομηχανίας και η για οικονομικούς λόγους αποφυγή αγοράς από προμηθευτές εκτός του κράτους δεν σημαίνει ότι αποδεικνύουν ότι τα μέτρα είναι δικαιολογημένα.

Δεύτερον, τα θεσπισθέντα μέτρα δεν δικαιολογούνται κατ' εμέ αν υφίστανται ή μπορούν εύλογα να θεσπιστούν άλλες ρυθμίσεις που δεν συνεπάγονται περιορισμό του δικαιώματος αγοράς εισαγόμενων από άλλά κράτη μέλη προϊόντων. Υπό την έννοια αυτή, είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη όχι απλώς οι συμβάσεις που είναι δυνατό να συνάπτονται με άλλες εταιρίες πετρελαίων, αλλά και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που ισχύουν δυνάμει των κοινοτικών ρυθμίσεων. Αναφέρομαι εδώ όχι απλώς στην «αρχή της κοινοτικής αλληλεγγύης που είναι μία από τις βάσεις της Κοινότητας» (υπόθεση 77/77, *BP* κατά *Επιτροπής*, ECR 1978, σ. 1513, σκέψη 15) και στις γενικές διατάξεις της Συνθήκης, αλλά και στις συγκεκριμένες οδηγίες και αποφάσεις τις οποίες ανέφερα προηγουμένως.

Επί παραδείγματι, δυνάμει της οδηγίας 72/425/ΕΟΚ, τα κράτη μέλη οφείλουν να διατηρούν ελάχιστο επίπεδο αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου ίσο με τη μέση κατανάλωση για διάστημα τουλάχιστον 90 ημερών, τα δε εν λόγω αποθέματα πρέπει να τηρούνται είτε στο εν λόγω κράτος μέλος είτε μετά από συμφωνία με την κυβέρνηση, σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο υποχρεούται να μην παρεμβαίνει στη μεταφορά τους στο κράτος μέλος για λογαριασμό του οποίου τηρούνται τα αποθέματα. Σε περίπτωση που ανακύψουν δυσχέρειες σχετικά με τις κοινοτικές προμήθειες πετρελαίου, προβλέπεται διαβούλευση μεταξύ των κρατών μελών και ο συντονισμός των μέτρων που πρόκειται να λάβουν. Η Επιτροπή διαθέτει την εξουσία να υπαγάγει το ενδοκοινοτικό εμπόριο σε καθεστώς αδειών εξαγωγής, όταν ανακύπτουν δυσκολίες στον εφοδιασμό αργού πετρελαίου ή προϊόντων πετρελαίου. Η αρχή διατυπώνεται στο προοίμιο της απόφασης 77/186/ΕΟΚ: «σύμφωνα με τις αρχές της αλληλεγγύης και της μη διακρίσεως η επιβάρυνση από τα ελλείμματα του εφοδιασμού σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου πρέπει να κατανέμεται μεταξύ των κρατών μελών κατά δίκαιο τρόπο». Επίσης, προβλέπονται διατάξεις που επιτρέπουν ή επιβάλλουν περιορισμό στην κατανάλωση και δίνουν προτεραιότητα εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου σε συγκεκριμένες ομάδες καταναλωτών.

Οι εν λόγω ρυθμίσεις αποσκοπούν αναμφισβήτητα στο να διασφαλίσουν ότι οι ελλείψεις πετρελαίου στην Κοινότητα διευθετούνται επί κοινοτικής βάσεως. Εφόσον παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις στα κράτη μέλη αναφορικά με τις ενδεχόμενες ανάγκες τους σε έκτακτες περιπτώσεις, τότε κατ' εμέ η λήψη περαιτέρω μέτρων δεν δικαιολογείται από το άρθρο 36 της Συνθήκης (βλέπε υπόθεση 35/76, *Simmenthal* κατά *Ministero delle Finanze*, ECR 1976, σ. 1871, και υπόθεση 5/77, *Tedeschi*, ECR 1977, σ. 1555). Αν αληθεύει ότι η Ιρλανδία δεν διατήρησε τα αποθέματα αυτά, παρά μόνο για λόγους που εκφεύγουν από τον έλεγχό της, το συμπέρασμα είναι το αυτό, δεδομένου ότι προφανώς θα όφειλε να ενεργήσει με τον τρόπο αυτό.

Εφόσον τα αποθέματα για 90 ημέρες δεν θεωρούνται επαρκή και οι εν λόγω ρυθμίσεις δεν γίνεται δεκτό ότι παρέχουν επαρκή εγγύηση, πρέπει να αναρωτηθεί κανείς γιατί να μην είναι δυνατή η τήρηση μεγαλύτερων αποθεμάτων για τη διασφάλιση κατάλληλων εφεδρικών ποσοτήτων.

Επιπλέον, η Ιρλανδία μετέχει στη Διεθνή Οργάνωση Ενεργείας που ίδρυσε με απόφασή του το Συμβούλιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. Το διεθνές πρόγραμμα ενεργείας που καθιέρωσε η οργάνωση αυτή προβλέπει μέτρα, η λήψη των οποίων διασφαλίζει επάρκεια εφοδιασμού, καθώς και μέτρα έκτακτης ανάγκης, όταν κράτος που μετέχει υφίσταται ή μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι θα υποστεί μείωση στον εφοδιασμό πετρελαίου.

Τρίτον, τα μέτρα δεν δικαιολογούνται, εκτός αν επιτυγχάνουν το στόχο της δημόσιας ασφάλειας. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, είναι αμφίβολο αν ακόμη και η παρουσία ενός διυλιστηρίου το επιτυγχάνει κατ' ανάγκη. Οι κρίσιμες καταστάσεις ανακύπτουν σε περίπτωση έλλειψης αργού πετρελαίου. Η ύπαρξη διυλιστηρίου δεν βοηθά την κατάσταση, αν μια χώρα διακόψει τον εφοδιασμό σε αργό πετρέλαιο. Όταν υπάρχει αφθονία αργού πετρελαίου, λέγεται ότι υπάρχει και υπερβολική ικανότητα διύλισης στην Κοινότητα έτσι, ώστε εν πάση περιπτώσει να είναι δυνατή η ανεύρεση διυλισμένου πετρελαίου. Αν περαιτέρω, προκειμένου να διατηρηθεί το διυλιστήριο σε λειτουργία, έχει σημασία οι έμποροι να μην επιτρέπεται να αγοράζουν μέχρι το 35 % των προμηθειών τους από πηγές άλλες εκτός του Whitegate, δεν σημαίνει ότι σε έκτακτη περίπτωση το Whitegate θα είναι δυνατό να εφοδιάζει· πράγματι, οι προμηθευτές διυλισμένου πετρελαίου δεν είναι δυνατό να είναι σε θέση ή να έχουν τη διάθεση να συνδράμουν, όταν έχει μειωθεί ο όγκος των εισαγωγών τους.

Επίσης, γεννάται το ζήτημα αν είναι αναγκαίο να εξαναγκάζονται οι έμποροι να αγοράζουν καθόλου από την INPC. Η ιρλανδική κυβέρνηση εξέθεσε τους λόγους — που θα πρέπει να διερευνηθούν — και που συνίστανται ιδίως στο αν οι εταιρίες πετρελαίων αγοράζουν μόνο όταν αναγκαστούν να το πράξουν ή εν πάση περιπτώσει στο πόσο ποσοστό από την παραγωγή του Whitegate αγοράζουν κατά δούλιση όχι μόνο οι μεγάλες αλλά και οι μικρότερες εταιρίες.

Τέταρτον, τα ληφθέντα μέτρα πρέπει να είναι ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Αυτό απαιτεί inter alia να εξεταστεί το ποσοστό του 35 %. Συναφώς αυτό δεν θεωρείται υπερβολικό ποσοστό, αλλ' απαιτεί πάντως εξέταση. Στη συζήτηση επί του νομοσχεδίου στις 13 Ιουλίου 1982, ο υπουργός ανέφερε ότι το ανώτατο όριο του 35 % αντιστοιχούσε χονδρικά στο κατώτατο όριο λειτουργίας του διυλιστηρίου, ενώ, εκπροσωπώντας περίπου το 35 % της ιρλανδικής αγοράς, «θα ελαχιστοποιούσε την επιβάρυνση στην οικονομία γενικότερα και στις εταιρίες πετρελαίου ενόσω διαρκεί οιαδήποτε δυσλειτουργία της οικονομίας». Εξάλλου, ελέγχθη ότι «το όριο αυτό ήταν επιθυμητό ως ενδεικτικό των ελάχιστων εθνικών αναγκών στρατηγικής σημασίας για εξαιρετικά έκτακτη περίπτωση». Ενόψει της κοινοτικής υποχρέωσης για διατήρηση αποθεμάτων, νομίζω ότι είναι δύσκολο στην πραγματικότητα να δικαιολογήσω περιορισμό του εμπορίου με σκοπό τη διατήρηση ελάχιστων εθνικών αναγκών στρατηγικής σημασίας. Κατά τη συνεδρίαση, ο εκπρόσωπος διευκρίνισε ότι, όπως φαίνεται να αναφέρει ο Υπουργός, εκείνο που πράγματι επεδιώχθη είναι η πώληση της ποσότητας που ισούται με την ελάχιστη πραγματική παραγωγική ικανότητα του διυλιστηρίου. Πρέπει να εξακολουθεί να λειτουργεί, ώστε σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης να είναι δυνατή η αύξηση της παραγωγής. Πάντως, φαίνεται ότι η παραγωγή και η ελάχιστη παραγωγική ικανότητα μειώθηκαν μετά από μείωση της ζήτησης, ενώ εξακολουθεί να παρα-

μένει το 35 %. Ποια είναι η απαιτούμενη ελάχιστη ποσότητα προκειμένου η εγκατάσταση να εξακολουθήσει να λειτουργεί;

Το ζήτημα της τιμής που επιβάλλεται απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή ενόψει, επί παραδείγματι, της υπόθεσης *Duphar*. Μου είναι δύσκολο να αντιληφθώ πώς τα μέχρι τώρα προβαλλόμενα επιχειρήματα μπορούν να δικαιολογήσουν την εν λόγω τιμή, η οποία βασίζεται στις δαπάνες και στα έξοδα της INPC· πάντως, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξετάσει, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 92 της Συνθήκης, ποια τιμή, αν εφαρμοστεί, επιτρέπει στα προϊόντα να πωλούνται σε ανταγωνιστικές τιμές· συνεπώς ενθαρρύνει τους εμπόρους να αγοράζουν από το Whitegate και πάλι όχι απλώς τις μεγάλες αλλά και τις μικρότερες εταιρίες.

Επίσης, ενδείκνυται να διερευνηθεί αν, ακόμη και σε περίπτωση που ο εν λόγω περιορισμός ήταν δικαιολογημένος τη στιγμή που θεσπίστηκε, εξακολουθεί να δικαιολογείται, όταν είναι φανερό ότι βελτιώθηκε η ποιότητα και ότι μειώθηκαν τα έξοδα και συνεπώς και οι τιμές και τη στιγμή που ενδέχεται να έχουν θεσπιστεί άλλες ρυθμίσεις σχετικά με τον εφοδιασμό. Κατ' εμέ, ο περιορισμός αυτός μπορεί περαιτέρω να δικαιολογηθεί μόνο στο βαθμό που προστατεύει τις ανάγκες σε προϊόντα πετρελαίου για τις βασικές υπηρεσίες και προμήθειες.

Τέλος, πρέπει να εξεταστεί αν τα εν λόγω μέτρα συνιστούν αυθαίρετη διάκριση ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Όπως έχει ήδη καταστεί σαφές, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφασίσει επί όλων αυτών των θεμάτων. Πάντως, μόνο σε περίπτωση που τα εν λόγω κριτήρια ικανοποιούνται, είναι δυνατό ο εν λόγω περιορισμός των εισαγωγών να δικαιολογείται από λόγους δημόσιας ασφαλείας ή δημόσιας τάξης. Αν θεσπιστούν λιγότερο αυστηροί κανόνες, θα είναι πολύ εύκολο να χρησιμοποιηθούν οι όροι «δημόσια τάξη» και «δημόσια ασφάλεια» με τρόπο που να μειώνεται η βασική έννοια της κοινής αγοράς μεταξύ των κρατών μελών. Σύμφωνα με τον Burrough J. στο *Richardson* κατά *Mellish* (1824) (2 Bing 229, στη σ. 252) η δημόσια τάξη «είναι ένα πολύ ατίθασο άλογο, το οποίο, έτσι και τύχει να το ιππεύσεις, δεν ξέρεις πού θα σε οδηγήσει». Η έκταση της «δημόσιας ασφαλείας» μπορεί επίσης να απαιτεί επιφυλακτική προσοχή.

Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

1. Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει εθνική νομοθεσία που επιβάλλει στους εισαγωγείς προϊόντων πετρελαίου σε κράτος μέλος την υποχρέωση να αγοράζουν από κρατικό διυλιστήριο πετρελαίου μέχρι το 35 % των αναγκών τους σε προϊόντα πετρελαίου.

2. Παρόμοια νομοθεσία δικαιολογείται βάσει του άρθρου 36 από λόγους δημόσιας ασφαλείας και επομένως επιτρέπεται από το άρθρο 30, αν είναι ανα-

γκαία, αλλ' όχι για οικονομικούς λόγους, για να διατηρούνται βασικές υπηρεσίες και εφόδια. Δεν είναι συνεπώς αναγκαία, όταν οι απαιτούμενες ποσότητες πετρελαίου μπορούν να διασφαλιστούν με άλλα μέσα που είναι λιγότερο περιοριστικά για τις εισαγωγές, όπως είναι η διατήρηση αποθεμάτων.

Για τα έξοδα που συνεπάγεται η προδικαστική παραπομπή για τους διαδίκους στην κύρια δίκη εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφασίσει. Δεν υπάρχει περίπτωση επιδίκασης των εξόδων, στα οποία υποβλήθηκαν η Επιτροπή και η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.